

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.01.2011
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	Hetkel kehtiv
Avaldamismärge:	RT I, 28.12.2010, 20

Perekonnaseisutoimingute seadus

Vastu võetud 20.05.2009

[RT I 2010, 30, 177](#)

jõustumine 01.07.2010, osaliselt 22.06.2009. a.

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
22.04.2010	RT I 2010, 20, 103	18.05.2010, osaliselt 28.05.2010
17.06.2010	RT I 2010, 38, 231	01.07.2010
08.12.2010	RT I, 21.12.2010, 4	01.01.2011
08.12.2010	RT I, 28.12.2010, 6	01.01.2011

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

- (1) Käesolev seadus sätestab perekonnaseisuasutuste pädevuse ja ülesanded, perekonnaseisutoimingute tegemise korra ning isikute õigused ja kohustused perekonnaseisutoimingute tegemisel.
- (2) Käesoleva seadusega reguleerimata küsimustes kohaldatakse rahvastikuregistri seadust.
- (3) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid käesoleva seaduse erisusi arvestades.

§ 2. Perekonnaseisukanne

- (1) Perekonnaseisukanne on sünni, surma, abielu sõlmimise, abielu lahutamise ning muu registreerimisele kuuluva perekonna- või nimeõigusliku muudatuse kohta rahvastikuregistrisse kantavate andmete (edaspidi *perekonnaseisuandmed*) kogum.
- (2) [Regionaalminister võib määrusega kehtestada](#) perekonnaseisukannete tegemise täpse korra.
- (3) Perekonnaseisuandmeid säilitatakse rahvastikuregistris.
- (4) Rahvastikuregistrisse kantakse üksnes seaduses nimetatud perekonnaseisuandmed seaduses sätestatud juhtudel.
- (5) Eeldatakse, et rahvastikuregistrisse kantud perekonnaseisuandmed on õiged.

§ 3. Perekonnaseisuasutus

- (1) Perekonnaseisuasutus registreerib sündi ja surmi, kinnitab abielude sõlmimist ja lahutamist ning teeb rahvastikuregistrisse sellest tulenevaid perekonna- ja nimeõiguslikke muudatusi kajastavaid kandeid, muudab ja parandab rahvastikuregistrisse kantud andmeid ning väljastab perekonnaseisuandmetest rahvastikuregistri väljavõtteid (edaspidi *perekonnaseisutoimingud*).

(2) Perekonnaseisuasutused on:

- 1) valla- ja linnavalitsus;
- 2) maavalitsus;
- 3) Eesti välisesindus;
- 4) Siseministeerium.

(3) Valla- ja linnavalitsused registreerivad sünde ja surmi käesoleva seaduse §-des 21 ja 31 sätestatud juhtudel ning väljastavad sünni- ja surmatõendeid. Valla- ja linnavalitsused registreerivad sünde ja surmi üksnes juhul, kui nende haldamisel oleval territooriumil ei asu maavalitsust. Regionaalminister võib anda valla- või linnavalitsusele mõjuval põhjusel õiguse teha käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud toiminguid.
[RT I 2010, 30, 177- jõust. 22.06.2009]

(3¹) Sünni ja surma registreerimise kui kohaliku omavalitsuse üksuse täidetava riikliku ülesande kulud hüvitatakse valla- ja linnavalitsusele riigieelarvest [Vabariigi Valitsuse kehtestatudulatuses](#).
[RT I, 28.12.2010, 6- jõust. 01.01.2011]

(4) Maavalitsused registreerivad sünde ja surmi, kinnitavad abielude sõlmimist ja lahutamist, muudavad ja parandavad perekonnaseisuandmeid, teevad andmehõivekandeid perekonnaseisuaktide, kohtulahendite ja välisriigi perekonnaseisudokumentide alusel, annavad väljavõtteid perekonnaseisuandmetest, säilitavad perekonnaseisuaakte ja perekonnakirju ning teevad muid perekonnaseisutoiminguid. Maavalitsused juhendavad kohaliku omavalitsuse üksuste ametnikke ja vaimulikke perekonnaseisutoimingute tegemise küsimustes ja abistavad Siseministeeriumi perekonnaseisuaametnike koolituse korraldamisel.
[RT I 2010, 30, 177- jõust. 22.06.2009]

(5) Konsulaarametnik teeb kandeid välisriigi perekonnaseisudokumentide alusel ja annab väljavõtteid perekonnaseisuandmetest.
[RT I, 21.12.2010, 4- jõust. 01.01.2011]

(6) Siseministeerium juhendab teisi perekonnaseisuasutusi perekonnaseisutoimingute tegemise küsimustes, väljastab tõendeid kirikuraamatute alusel, teeb kandeid kirikuraamatute, perekonnaseisuaktide ja välisriigi perekonnaseisudokumentide alusel, säilitab perekonnakirju, kirikuraamatuid, perekonnaseisuaakte ja perekonnaseisukannete väljatrükke ning teeb seaduses sätestatud juhtudel muid perekonnaseisutoiminguid. Siseministeerium korraldab perekonnaseisuaametnike koolitust ja eksamiit koostöös teiste perekonnaseisuasutustega.

(7) Kiriku, koguduse või koguduste liidu vaimulik täidab abielu sõlmimisega seonduvaid perekonnaseisuasutuse ülesandeid, kui regionaalminister on talle käesoleva seaduse § 17 kohaselt vastava õiguse andnud.

(8) Notar täidab abielu sõlmimise ja lahutamise seotud perekonnaseisuasutuse ülesandeid notariaadiseaduses sätestatud erisustega.

§ 4. Perekonnaseisuaametnik

(1) Perekonnaseisuaametnik on perekonnaseisuasutuse ametnik, kelle teenistusülesandeks on perekonnaseisutoimingute tegemine.

(2) Perekonnaseisuaametnikuks võib nimetada isiku, kes vastab avaliku teenistuse seaduses sätestatud nõuetele ning kellele regionaalminister on andnud pärast perekonnaseisuaametniku eksami sooritamist perekonnaseisuaametnikuna tegutsemise õiguse.

(3) Perekonnaseisuaametniku eksamil kontrollitakse ametniku teadmisi perekonnaõigusest ning perekonnaseisutoimingute tegemise õiguslikest alustest ja infotehnoloogilisest korraldusest. Eksamile eelneb ettevalmistav koolitus, millest võivad osa võtta kõik eksami sooritajad. Perekonnaseisuaametniku eksam kehtib kolm aastat eksami sooritamise päevast arvates ning perekonnaseisuaametnik võib perekonnaseisutoiminguid teha üksnes eksami kehtivusaajal. Koolituse ja eksami korraldab Siseministeerium koostöös teiste perekonnaseisuasutustega.
[RT I 2010, 30, 177- jõust. 22.06.2009]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud koolituse ja eksami korra ning perekonnaseisuaametniku tunnistuse vormi [kehtestab regionaalminister määrusega](#) .

(5) Käesoleva paragrahvi lõikeid 2 ja 3 ei kohaldata perekonnaseisutoiminguid tegevale konsulaarametnikule ja notarile. Abielu sõlmimise ning lahutamise kinnitamise pädevuse saamiseks peab notar läbima atesteerimise perekonnaõiguse, nimeõiguse ja perekonnaseisutoimingute tegemise õiguslike aluste ning infotehnoloogilise korralduse tundmise kohta. Notari atesteerimise korraldab Notarite Koda [Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras](#) .
[RT I 2010, 20, 103- jõust. 28.05.2010]

§ 5. Perekonnaseisutoimingute tegemise õiguse kehtetuks tunnistamine

Regionaalminister tunnistab kehtetuks perekonnaseisuametniku õiguse teha perekonnaseisutoiminguid:

- 1) perekonnaseisuasutuse asukohajärgse maavalitsuse motiveeritud kirjaliku esildise alusel, kui perekonnaseisuametniku tegevus perekonnaseisutoimingute tegemisel on vastuolus õigusaktidega ja perekonnaseisuametnik on seeläbi pannud toime raske ametialase üleastumise;
- 2) perekonnaseisuametniku taotluse alusel;
- 3) perekonnaseisuasutuse põhjendatud ettepaneku alusel.

§ 6. Perekonnaseisukande alus

- (1) Perekonnaseisukande tegemiseks esitatakse seaduses sätestatud nõuetele vastav avaldus ning seaduses sätestatud juhtudel dokument, mis tõendab registrisse kantavat asjaolu. Perekonnaseisukande tegemiseks vajaliku asjaolu kindlakstegemiseks võib perekonnaseisuametnik rakendada haldusmenetluse seaduses sätestatud uurimispõhimõtet. Dokumendi või andmete esitamist ei nõuta, kui kande tegemiseks vajalikke andmeid on võimalik saada rahvastikuregistrist.
- (2) Perekonnaseisukandele lisatakse viide, mis võimaldab kande aluseks oleva avalduse või dokumendiga tutvuda. Kui avaldus või dokument ei ole koostatud elektrooniliselt, annab perekonnaseisuametnik sellele elektroonilist taasesitamist võimaldava vormi.
- (3) Perekonnaseisukande aluseks olev välisriigi dokument peab olema legaliseeritud või kinnitatud välisriigi avaliku dokumendi legaliseerimise nõude tühistamise konventsiooni artikli 3 esimeses lõikes nimetatud tunnistusega (*apostille*'ga), kui välisleping ei näe ette teisiti.
- (4) Perekonnaseisukande aluseks olev välisriigi kohtulahend peab olema tunnustatud vastavalt välislepingule või tsiviilkohtumenetluse seadustikule.
- (5) Perekonnaseisuasutusele esitatavad dokumendid peavad olema eesti keeles või võõrkeelsete dokumentide puhul tõlgitud eesti, vene või inglise keelde, välja arvatud juhul, kui dokument on vene- või ingliskeelne. Tõlke õigsus peab olema notariaalselt kinnitatud.
[RT I, 21.12.2010, 4- jõust. 01.01.2011]

§ 7. Perekonnaseisukande tegemine

- (1) Rahvastikuregistrisse kantavat asjaolu kinnitav või tuvastav perekonnaseisuametnik teeb otsuse perekonnaseisukandena. Kirjalikult vormistatakse vaid kande tegemisest keeldumise otsus.
- (2) Perekonnaseisukanne peab sisaldama perekonnaseisuasutuse nimetust, kande kuupäeva ja numbrit.
- (3) Perekonnaseisukanne tehakse nõuetekohase avalduse alusel. Seaduses sätestatud juhtudel teeb perekonnaseisuametnik perekonnaseisukande omal algatusel (ametiülesande korras).
- (4) Perekonnaseisukande tegemisel kannab perekonnaseisuametnik rahvastikuregistrisse käesolevas seaduses sätestatud andmed. Enne kande tegemist veendub perekonnaseisuametnik andmete õigsuses. Kande tegemisel kasutatakse võimaluse korral juba varem registrisse kantud andmeid. Kanne tegev perekonnaseisuametnik peab kontrollima kande õigsust, täielikkust ja salvestamist rahvastikuregistrisse.
- (5) Andmete puudumisel jäetakse andmeväljad tühjaks.
- (6) Perekonnaseisukanne tehakse perekonnaseisuasutuses, kuhu on esitatud avaldus isiku perekonnaseisuga seotud või muu rahvastikuregistrisse kantava asjaolu kinnitamiseks või tuvastamiseks.
- (7) Perekonnaseisukannet tuleb kohalviibivale avaldajale tutvustada ja teatada, et soovi korral antakse avaldajale väljavõtte loodud või muudetud perekonnaseisuandmetest. Eemalviibivale avaldajale saadetakse väljavõtte tema nõudel elektrooniliselt või lihtkirjaga.
- (8) Kui kannete tegemine rahvastikuregistrisse pole ajutiselt võimalik, siis tehakse kandeid perekonnaseisuasutuse juhi loal paberil. Paberil tehtud kanded võetakse rahvastikuregistrisse üle

andmehõivekandega niipea, kui see on jälle võimalik. Siseministeeriumile edastatakse säilitamiseks paberil tehtud kanne ja andmehõivekannete väljatrükkid.

(9) Paberil tehtavate kannete vormi [kehtestab regionaalminister](#) ning regionaalministril on lisaks õigus reguleerida määrusega käesoleva paragrahvi lõikes 8 sätestatud menetluse üksikasju.

(10) Rahvastikuregistrisse käesoleva seaduse alusel tehtud kandest tuleb teha viivitamata kande tegija poolt allkirjastatud väljatrükk ning edastada see säilitamiseks Siseministeeriumile. Väljatrüki edastamise ja säilitamise korra [kehtestab regionaalminister](#). Kui kanne tehakse välisriigi dokumendilt, edastatakse Siseministeeriumile koos kinnitatud väljatrükiga ka kande aluseks oleva dokumendi kinnitatud koopia.

(11) Kanded, mille tegemisel kontrollitakse kande alusdokumendi formaalseid eeldusi dokumendi sisu kontrollimata, tehakse andmehõivekandega. Andmete õigsuse eest vastutab sellisel juhul dokumendi väljaandja.

§ 8. Perekonnaseisukande jõustumine

(1) Perekonnaseisukande jõustumise eelduseks on selle allkirjastamine kande tegemiseks pädeva perekonnaseisuametniku poolt.

(2) Perekonnaseisukanne allkirjastatakse digitaalselt.

(3) Perekonnaseisukanne jõustub selle salvestamisel rahvastikuregistrisse. Paberil tehtud perekonnaseisukanne jõustub selle allkirjastamisel perekonnaseisuametniku poolt.

§ 9. Perekonnaseisuasutusele esitatav avaldus

(1) Perekonnaseisutoimingu tegemise avalduse esitab isik, kelle kohta perekonnaseisukanne tehakse. Muu isiku avalduse alusel või ametiülesande korras tehakse kanne üksnes seaduses sätestatud juhtudel.

(2) Avaldus esitatakse isiklikult ja kirjalikult või elektrooniliselt digitaalallkirjaga kinnitatult, kui seadusest ei tulene teisiti.

(3) Avaldus esitatakse perekonnaseisuasutuses. Isik ei pea avalduse esitamiseks perekonnaseisuasutusse ilmuma juhul, kui ta esitab digitaalallkirjaga kinnitatud avalduse või kui ta esitab kirjaliku avalduse, millel on avaldaja allkirja õigsus ametlikult kinnitatud.

(4) Kui perekonnaseisuametnik kinnitab või tuvastab asjaolu, mis toob kaasa teise isiku, eelkõige avaldaja lapse või endise abikaasa andmete muutmise vajaduse, võib teise isiku andmeid muuta ilma tema avalduseta. Isikule, kelle andmeid on tema avalduseta muudetud, saadetakse väljavõtte muudetud andmetest elektrooniliselt või lihtkirjaga.

(5) Perekonnaseisuasutusele esitatavas avalduses märgitakse lisaks muudele seadusega nõutavatele andmetele avaldaja kohta järgmised andmed:

- 1) isikunimi;
- 2) isikukood, selle puudumisel sünniaeg ja sugu;
- 3) avalduse selgelt sõnastatud sisu;
- 4) sünnikoha andmed;
- 5) elukoha andmed;
- 6) kontaktandmed, sealhulgas telefoninumber ja elektronposti aadress;
- 7) kodakondsus;
- 8) perekonnaseis;
- 9) rahvus;
- 10) emakeel;
- 11) haridus;
- 12) tegevusala.

(6) Kui avalduse esitab välisriigi kodanik, kellel puudub Eesti isikukood, märgib ta perekonnaseisuasutusele esitatavas avalduses lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 5 toodud andmetele oma kodakondsust tõendava dokumendi andmed ning välisriigi isikukoodi olemasolul selle isikukoodi.

(7) Avaldus registreeritakse juhul, kui see sisaldab vähemalt käesoleva paragrahvi lõike 5 punktides 1–3 nimetatud andmeid. Kui nimetatud andmed on puudulikud, siis avaldust vastu ei võeta.

(8) Avaldaja võib kuni kande tegemiseni oma avaldust muuta või selle tagasi võtta käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud vormis.

(9) Käesoleva paragrahvi lõike 5 punktides 9–12 nimetatud andmeid kogutakse statistilisel eesmärgil ning avaldajale teatatakse, et nende esitamine on vabatahtlik.

(10) Isiku tõendamiseks esitab avaldaja isikut tõendavate dokumentide seaduse § 2 lõike 2 punktides 1–8 või §-s 4 nimetatud dokumendi või välisriigi reisidokumendi, välja arvatud digitaalalkirjaga kinnitatud avalduse esitamise korral.

(11) [Regionaalminister võib määrusega kehtestada](#) perekonnaseisuasutusele esitatavate avalduste vormid.

§ 10. Kurt, tumm, pime ja kirjutamisvõimetu menetlusosaline

(1) Kui perekonnaseisutoimingu osaline enda teatel või perekonnaseisuatmetniku tähelepaneku kohaselt piisavalt ei kuule või ei räägi, suhtleb perekonnaseisuatmetnik temaga kirjalikult.

(2) Kui avaldaja enda teatel või perekonnaseisuatmetniku tähelepaneku kohaselt ei näe või ei ole võimeline avaldust täitma ja omakäeliselt allkirjastama, täidab avalduse perekonnaseisuatmetnik avaldaja ütluste põhjal, allkirjaväli jäetakse tühjaks ning avalduse vastuvõtnud ametnik teeb avaldusele sellekohase märke.

§ 11. Perekonnaseisuanndmete muutmise ja parandamise üldpõhimõtted

(1) Perekonnaseisuanndmeid muudetakse ja parandatakse üksnes käesolevas seaduses, perekonnaseaduses või nimeseaduses sätestatud juhtudel ja korras.

(2) Perekonnaseisuanndmeid muutes ja parandades asendatakse senised andmed õigete andmetega. Asendatud andmed kantakse rahvastikuregistri arhiivi.

(3) Muudetud ja parandatud perekonnaseisuanndmeid peab olema võimalik kestvalt taasesitada.

(4) Perekonnaseisuanndmetega tutvumisel ja väljavõttes esitatakse asendatud andmed vaid siis, kui seda eraldi taotletakse. Asendatud andmete taasesitamisel peab nähtuma, et tegemist on asendatud andmetega.

§ 12. Perekonnaseisuanndmete parandamine

(1) Perekonnaseisuasutus parandab perekonnaseisuanndmetes kirjavea ja muu ilmse ebatäpsuse, mis ei mõjuta andmete sisu. Paranduse võib perekonnaseisuasutus teha nii vastava sisuga avalduse alusel kui ka ametiülesande korras.

(2) Perekonnaseisuanndmeid parandatakse ka juhul, kui andmete ebaõigsus on tingitud kande aluseks olevas dokumendis esinenud veast ning dokument on parandatud.

(3) Isikule, kelle andmeid on parandatud, saadetakse tema nõudel lihtkirjaga või elektrooniliselt väljavõtte parandatud andmetest.

§ 13. Perekonnaseisuanndmete muutmine

(1) Perekonnaseisuanndmeid muudab andmete muutmise avalduse saanud perekonnaseisuasutus. Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud juhul teeb Eesti kohtu lahendi alusel muutmiskande kohtu asukohajärgne maavalitsus.

(2) Isiku perekonnaseisuanndmeid muudetakse tema avalduse, kohtuotsuse, perekonnaseisuasutuse otsuse või muu muudatust tõendava dokumendi alusel. Perekonnaseisuasutuse otsuse alusel muudetakse andmeid üksnes juhul, kui perekonnaseisuasutusel on registrisse kantava asjaolu kinnitamise või tuvastamise pädevus.

(3) Perekonnaseisuasutus võib teha perekonnaseisuanndmetes vajalikud muudatused ametiülesande korras, kui perekonnaseisuanndmed on muutunud kohtuotsuse alusel või kui andmete ebaõigsus ilmneb välisriigi perekonnaseisudokumentidest.

(4) Kui isik leiab, et tema kohta rahvastikuregistrisse kantud perekonnaseisuandmed on valed, kuid andmete muutmiseks puudub käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 sätestatud alus, muudetakse perekonnaseisuandmeid registrisse kantavat asjaolu tuvastava kohtulahendi alusel.

(5) Kui perekonnaseisuasutus tuvastab perekonnaseisuga seotud asjaolu või perekonnaseisukande tühisuse, muudab perekonnaseisuasutus vajalikus ulatuses perekonnaseisuandmeid ning kannab rahvastikuregistrisse viite tühisuse õiguslikule alusele.

(6) Kui kanne on tehtud perekonnaseisuakti alusel, mis on kehtetu või tühine, tunnistab perekonnaseisuasutus tehtud kande kehtetuks.

§ 14. Perekonnaseisutoimingu tegemise piirang

(1) Perekonnaseisuametnik ei tohi teha perekonnaseisutoimingut enda ning muude haldusmenetluse seaduse § 10 lõigetes 1 ja 2 nimetatud isikute suhtes.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud keeldu rikkudes tehtud kanne on tühine.

(3) Perekonnaseisukande tühisuse tuvastanud perekonnaseisuametnik muudab perekonnaseisuandmeid käesoleva seaduse § 13 lõikes 5 sätestatud korras.

§ 15. Õigus tutvuda perekonnaseisuandmetega ja saada väljavõtteid

(1) Isikul on õigus tutvuda enda, oma alaealiste laste ja eestkostetavate perekonnaseisuandmetega ja saada nendest väljavõtteid. Tutvumisõigusele kohaldatakse rahvastikuregistri seadust.

(2) Perekonnaseisuandmetest tehakse kinnitatud ja kinnitamata väljavõtteid. Väljavõtteid võib väljastada nii elektrooniliselt kui ka paberil. Paberil väljastatud väljavõtte tuleb varustada pealkirjaga «Kinnitamata väljavõtte» või «Kinnitatud väljavõtte» ja haldusmenetluse seaduse § 24 lõikes 5 sätestatud kinnitumärkega.

(3) Perekonnaseisuametnik kinnitab elektroonilise väljavõtte digitaalallkirjaga. Paberil väljastatud väljavõtte kinnitab perekonnaseisuametnik allkirjaga ja perekonnaseisuasutuse pitseriga.

(4) Väljavõtte kajastab perekonnaseisuandmeid väljavõtte tegemise seisuga. Väljavõtte ja rahvastikuregistri andmete erinevuse korral loetakse õigeks rahvastikuregistri andmed.

(5) Taotleja soovil võib väljavõtte sisaldada ka muudetud või parandatud andmeid.

(6) Väljavõtte vormistatakse eesti keeles. Välisriigis esitamiseks vormistatakse mitmekeelne väljavõtte ning sellele võib lisada selgituse, et tegemist on perekonnaseisutunnistusega.

(7) Väljavõtete vormid ja mitmekeelses väljavõttes kasutatavate keelte loetelu [kehtestab regionaalminister määrusega](#) .

(8) Riigi ja kohaliku omavalitsuse asutused ja teised avaliku ülesande täitjad peavad lähtuma rahvastikuregistrisse kantud andmetest ega tohi nõuda väljavõtte esitamist.

§ 16. Rahvastikuregistri andmete täiendamine

(1) Kui perekonnaseisukande tegemisel ilmneb, et avaldaja kohta rahvastikuregistrisse kantud andmed on ebaõiged või puudulikud, täiendab perekonnaseisuametnik rahvastikuregistri andmeid rahvastikuregistri seaduse kohaselt ulatuses, milles see on perekonnaseisukande tegemist edasi lükkamata võimalik.

(2) Kui perekonnaseisukanne tehakse isiku kohta, kelle andmed ei ole rahvastikuregistrisse kantud, antakse isikule enne kande tegemist isikukood rahvastikuregistri seaduses sätestatud korras.

(3) Kui Eesti perekonnaseisuasutuses koostatud perekonnaseisuakt on hävinenud või rikutud, on kande aluseks perekonnaseisuametniku otsus, mis tehakse hävinenud või rikutud perekonnaseisuakti olemasolu ja andmeid tõendavate dokumentide alusel. Kande tegemiseks peab olema tõendatud vähemalt perekonnaseisutõendile kantavate andmete kogum.

2. peatükk

ABIELU SÕLMIMISEGA SEONDUVATE ÜLESANNETE TÄITMISE ÕIGUSE ANDMINE VAIMULIKULE

§ 17. Abielu sõlmimisega seonduvate ülesannete täitmise õigus

(1) Regionaalminister võib anda kiriku, koguduse ja koguduste liidu vaimulikule õiguse täita abielu sõlmimisega seonduvaid perekonnaseisuasutuse ülesandeid, kui:

- 1) vaimulik on teovõimeline;
- 2) vaimulik on vähemalt 21-aastane;
- 3) vaimulik valdab eesti keelt kõnes ja kirjas;
- 4) vaimulik on vähemalt keskharidusega;
- 5) vaimulik on läbinud käesoleva seaduse § 4 lõikes 3 nimetatud koolituse ja sooritanud perekonnaseisuametniku eksami;
- 6) vaimulikul pole karistatust tahtlikult toimepandud kuriteo eest;
- 7) vaimulik pole eeluurimise või kohtu all süüdistatuna kuriteos, mille eest seadus näeb ette vabadusekaotuse;
- 8) vaimulikult pole jõustunud kohtulahendiga ära võetud perekonnaseisuametnikuna tegutsemise õigust;
- 9) vaimulikku pole karistatud haldus- või kriminaalkorras korruptiivse teo eest;
- 10) vaimulik on Eesti, Euroopa Liidu, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodanik.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud õigus antakse viieks aastaks. Viie aasta möödumisel antakse vaimulikule käesoleva seaduse § 18 lõikes 1 nimetatud taotluse alusel käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud õigus järgmiseks viieks aastaks uut eksamit tegemata, kui vaimulik:

- 1) on viieaastase perioodi jooksul kinnitanud vähemalt 25 abielu sõlmimist;
- 2) vastab käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–4 ja 6–10 sätestatud nõuetele;
- 3) on läbinud käesoleva seaduse § 4 lõikes 3 nimetatud koolituse.

§ 18. Õiguse taotlemine ja esitatavad dokumendid

(1) Usuliste ühenduste registrisse kantud kirik, kogudus või koguduste liit esitab regionaalministrile taotluse vaimulikule abielu sõlmimisega seonduvate ülesannete täitmise õiguse andmiseks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluses märgitakse järgmised andmed:

- 1) taotluse esitanud kiriku, koguduse või koguduste liidu nimi, registrinumber, postiaadress ja sidevahendite andmed;
- 2) vaimuliku isikunimi, sünniaeg, isikukood, haridus ja kodakondsus;
- 3) käesoleva seaduse § 4 lõikes 3 nimetatud eksami sooritamise aeg ja koht;
- 4) käesoleva seaduse § 4 lõikes 3 nimetatud koolituse läbimise aeg ja koht, kui abielu sõlmimisega seonduvate ülesannete täitmise õiguse andmiseks ei ole nõutav eksami sooritamine.

(3) Taotlusele lisatakse koopiaid käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 2 ja 3 nimetatud andmeid tõendavatest dokumentidest ning vaimuliku allkirjanäidis kolmes eksemplaris.

(4) Taotlusele kirjutavad alla vaimulik ja taotluse esitanud kiriku või koguduste liidu juhatuse esimees. Kui taotluse esitab kogudus, mis ei kuulu kirikusse või koguduste liitu, kirjutab taotlusele alla koguduse juhatuse esimees.

§ 19. Taotluste läbivaatamine

(1) Regionaalminister vaatab esitatud taotlused läbi ja teeb otsuse abielu sõlmimisega seonduvate ülesannete täitmise õiguse andmise või andmisest keeldumise kohta käskkirjaga 30 päeva jooksul pärast taotluse saamist.

(2) Regionaalminister keeldub vaimulikule õiguse andmisest, kui:

- 1) taotluses ei ole andmete esitamiseks antud lisatähtajast hoolimata esitatud kõiki käesoleva seaduse § 18 lõikes 2 nimetatud andmeid;
- 2) taotluses on teadvalt esitatud valeandmeid.

(3) Koopia regionaalministri käskkirjast edastatakse vaimuliku koguduse asukohajärgsele maavalitsusele ja taotluse esitajale.

(4) Regionaalministrilt abielu sõlmimise kinnitamise õiguse saanud vaimulikule väljastab regionaalminister suure riigivapi kujutisega nimelise pitsati. Regionaalministrilt õiguse saanud vaimuliku allkirja ja pitseri näidis edastatakse Välisministeeriumile ja vaimuliku koguduse asukohajärgsele maavalitsusele.

§ 20. Vaimulikule antud õiguse kehtetuks tunnistamine

(1) Regionaalminister tunnistab vaimulikule antud abielu sõlmimise kinnitamise õiguse kehtetuks:

- 1) kui taotluses on esitatud valeandmeid;
- 2) vaimuliku koguduse asukohajärgse maavalitsuse motiveeritud kirjaliku esildise alusel, kui vaimuliku tegevus abielu sõlmimisega seotud ülesannete täitmisel on vastuolus õigusaktidega ja vaimulik on seeläbi pannud toime raske ametialase üleastumise;
- 3) vaimuliku taotluse alusel;
- 4) kiriku, koguduse või koguduste liidu juhatuse põhjendatud ettepaneku alusel.

(2) Vaimulikule antud abielu sõlmimise kinnitamise õiguse kehtetuks tunnistamisel annab vaimulik või kiriku, koguduse või koguduste liidu esindaja vaimuliku pitsati Siseministeeriumile ja käesoleva seaduse § 42 lõikes 8 nimetatud plangid vaimuliku koguduse asukohajärgsele maavalitsusele üle ühe kuu jooksul õiguse kehtetuks tunnistamisest arvates.

3. peatükk PEREKONNASEISUKANDED

1. jagu Sünni registreerimine

§ 21. Sünni registreerimine Eesti perekonnaseisuasutuses

(1) Sünd registreeritakse Eesti perekonnaseisuasutuses, kui:

- 1) laps sünnib Eestis;
- 2) lapse vanema elukoht on Eestis või
- 3) lapse vanemal on Eesti kodakondsus.

(2) Eesti perekonnaseisuasutus registreerib sünni käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhtudel, kui sünd ei ole registreeritud välismaal.

§ 22. Sünni registreerimine

(1) Sünni registreerimiseks kantakse rahvastikuregistrisse järgmised andmed:

- 1) lapse isikunimi, sugu, sünniaeg, isikukood, sünnikoht ja kodakondsus;
- 2) ema isikunimi, sünniaeg, isikukood, elukoht ja kodakondsus;
- 3) isa isikunimi, sünniaeg, isikukood, elukoht ja kodakondsus;
- 4) kui lapsele on määratud eestkostja, siis eestkostja nimi, isiku- või registrikood, elu- või asukoht ja eestkostja määramise aeg;
- 5) hooldusõiguse kuuluvus vanematele ühiselt või ainult ühele vanemale või eestkostjale eestkostja olemasolul.

(2) Surnult sündinud lapse sünni käesolevas jaos sätestatud korras ei registreerita.

(3) Perekonnaseisuasutus registreerib sünni seitsme tööpäeva jooksul sünni registreerimise avalduse saamise päevast arvates.

(4) Eestkostja ülesandeid täitev valla- või linnavalitsus registreerib sünni ametiülesande korras seitsme tööpäeva jooksul eestkostja ülesannetesse asumise päevast arvates.

§ 23. Sünni registreerimise avaldus

(1) Sünni registreerimiseks esitab lapse seaduslik esindaja ühe kuu jooksul lapse sündimise päevast arvates perekonnaseisuasutusele isiklikult sellekohase avalduse. Mõjuval põhjusel võib sünni registreerimise tähtaega pikendada kuni kahe kuuni.

(2) Avalduses märgitakse käesoleva seaduse § 9 lõikes 5 ja § 22 lõikes 1 nimetatud andmed ning avaldusele lisatakse neid andmeid tõendavad dokumendid. Kui lapse sünni registreerib tema juriidilisest isikust eestkostja, märgitakse avalduses käesoleva seaduse § 22 lõikes 1 nimetatud andmed.

(3) Kui lapse ema ei ole abielus ja lapse isa ei ole esitanud isaduse omaksvõtu avaldust, selgitab perekonnaseisuametnik avaldajale isaduse omaksvõtu avalduse esitamise võimalust, samuti võimalust nõuda põlvnemise tuvastamist kohtu korras.

§ 24. Lapse andmete registreerimine

(1) Lapse isikunimi kantakse rahvastikuregistrisse tema seadusliku esindaja avalduse alusel.

(2) Lapse sugu, sünniaeg ja isikukood kantakse rahvastikuregistrisse tervishoiuteenuse osutaja tõendi alusel. Kui välisriigis väljaantud tervishoiuteenuse osutaja tõendil isikukood puudub, antakse lapsele Eesti isikukood rahvastikuregistri seaduse alusel enne sünni registreerimist Eesti välisesinduses või Eesti perekonnaseisuasutuses. Leidlapse sünniajaks märgitakse arvatav sünniaeg tervishoiuteenuse osutaja hinnangu alusel.

(3) Lapse sünnikohana kantakse registrisse maakond ja linn või vald, kus laps sündis. Välisriigis sündinud lapse sünnikoha registreerimisel lähtutakse sünniriigi haldusjaotusest. Leidlapse sünnikohaks märgitakse leidmise koht politseiasutuse tõendi alusel.

(4) Lapse kodakondsuseks kantakse sünni registreerimisel rahvastikuregistrisse Eesti kodakondsus, kui vähemalt ühel vanemal on Eesti kodakondsus. Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi ja Šveitsi Konföderatsiooni kodaniku lapse sünni registreerimisel kantakse lapse kodakondsus rahvastikuregistrisse vanemate avalduse alusel.

(5) Lapse sündi registreerivale perekonnaseisuametnikule esitatava tervishoiuteenuse osutaja tõendi vormi [kehtestab sotsiaalminister määrusega](#) .

§ 25. Vanemate ja eestkostja andmete registreerimine

(1) Lapse ema andmed kantakse rahvastikuregistrisse tervishoiuteenuse osutaja tõendi või emadust tuvastava kohtulahendi alusel.

(2) Lapse isa andmed kantakse rahvastikuregistrisse dokumendi alusel, mis tõendab tema abielu lapse emaga, või käesoleva seaduse §-s 26 nimetatud isaduse omaksvõtu avalduse ja selle juurde kuuluva ema nõusoleku või põlvnemise tuvastamise kohtulahendi alusel.

(3) Lapse emaga abielus oleva mehe andmeid ei kanta isa andmetena rahvastikuregistrisse üksnes juhul, kui abikaasad on selle kohta esitanud perekonnaseisuasutusele ühise avalduse vastavalt perekonnaseaduse §-le 85. Ühise avalduse võib esitada isiklikult kohale ilmudes või notariaalselt kinnitatuna. Välisriigis elav vanem võib esitada kirjaliku avalduse, millel avaldaja allkirja õigsuse on notariaalselt kinnitanud Eesti konsulaarametnik.

(4) Kui vanem on surnud, esitatakse perekonnaseisuasutusele vanema surma tõendav dokument.

(5) Kui lapse põlvnemine ei ole perekonnaseaduse kohaselt tuvastatud, jäetakse vanema andmed registrisse kandmata.

(6) Lapsele määratud eestkostja andmed kantakse rahvastikuregistrisse eestkostja määramise kohtumääruse alusel.

§ 26. Isaduse omaksvõtu ja omaksvõtuks nõusoleku andmise avalduse esitamine

(1) Põlvnemise kinnitamiseks esitatakse isaduse omaksvõtu avaldus, samuti isaduse omaksvõtuks ettenähtud nõusolek perekonnaseisuasutusele isiklikult kohale ilmudes või notariaalselt tõestatud vormis. Välisriigis elav vanem võib esitada kirjaliku avalduse, millel avaldaja allkirja õigsuse on notariaalselt kinnitanud Eesti konsulaarametnik.

(2) Kui isaduse võtab omaks või omaksvõtuks annab nõusoleku alaealine isik või piiratud teovõimega täisealine isik, tuleb avaldusele lisada isiku seadusliku esindaja nõusolek.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tahteavaldusi vastu võttes selgitab perekonnaseisuametnik või konsulaarametnik asjaomasele isikule tema tahteavalduse õiguslikke tagajärgi.

(4) Kui lapse ema on surnud, annab nõusoleku isaduse omaksvõtuks lapse seaduslik esindaja.

(5) Kui on alust arvata, et käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud avalduse esitamine võib osutuda pärast lapse sündi võimatuks või raskeks, võib avalduse esitada naise raseduse ajal.

§ 27. Isaduse omaksvõtu ja omaksvõtuks nõusoleku andmise avalduses esitatavad lisaandmed

Kui isaduse omaksvõtt toimub pärast lapse sünni registreerimist, siis esitatakse isaduse omaksvõtu ja omaksvõtuks nõusoleku andmise avalduses lisaks käesoleva seaduse § 9 lõikes 5 nimetatud andmetele:

- 1) lapse isikunimi, isikukood ja kodakondsus;
- 2) lapse ema isikunimi ja isikukood;
- 3) vanema hooldusõiguse muudatused.

§ 28. Isaduse omaksvõtu kanne

(1) Kui isaduse omaksvõtt toimub koos sünni registreerimisega, siis eraldi kannet isaduse omaksvõtuks ei tehta.

(2) Kui isaduse omaksvõtt ei toimu lapse sünni registreerimisega samal ajal, siis sisaldab isaduse omaksvõtu kanne järgmisi andmeid:

- 1) lapse isikunimi, isikukood ja kodakondsus;
- 2) isa isikunimi ja isikukood.

§ 29. Hooldusõiguse registreerimine

(1) Kui lapse vanemad on omavahel abielus või on abiellunud pärast lapse sündi, kantakse rahvastikuregistrisse andmed ühise hooldusõiguse kohta.

(2) Kui vanemad ei ole omavahel abielus, märgivad nad isaduse omaksvõtu avaldust ja ema sellekohast nõusolekut esitades, kas nad soovivad teostada vanema hooldusõigust ühiselt või jätta hooldusõiguse üksnes ühele vanemale. Perekonnaseisumetrik selgitab neile ühisest hooldusõigusest tulenevaid õigusi ja kohustusi, võimalust jätta hooldusõigus üksnes ühele vanemale ning lapse sünni registreerimisega kaasnevaid õiguslikke tagajärgi.

§ 30. Sünnitõend

(1) Sünni tõendamiseks väljastatakse kinnitatud väljavõte järgmistest rahvastikuregistri andmetest:

- 1) sündinu isikunimi, isikukood, sünniaeg- ja sünnikoht;
- 2) sündinu mõlema vanema isikunimi, isikukood ja sünniaeg.

(2) Sündinu ja tema vanemate isikunimed esitatakse sünnitõendil kande tegemise seisuga. Avaldaja soovil lisatakse sünnitõendile väljavõte sündinu või vanemate nime või muude käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmete muudatustest.

(3) Lapsendatu sünnitõendil esitatakse andmed lapsendamisjärgse seisuga. Lapsendamiseelseid andmeid väljastatakse üksnes täisealise lapsendatu taotlusel.

(4) Sünnitõendi vormi [kehtestab regionaalminister määrusega](#) .

(5) Taotluse korral lisatakse sünnitõendile väljavõte muudest andmetest.

(6) Sünnitõendi väljastamise eest tasutakse riigilõivu riigilõivuseaduses sätestatud määras.

2. jagu Surma registreerimine

§ 31. Surma registreerimine Eestis

(1) Surma registreerib Eesti perekonnaseisuasutus käesolevas jaos sätestatud korras, kui:

- 1) isik sureb Eestis;
- 2) välisriigis surnud isiku viimane elukoht oli Eestis või
- 3) välisriigis surnud isikul oli Eesti kodakondsus.

(2) Eesti perekonnaseisuasutus registreerib surma käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhtudel, kui surm ei ole juba registreeritud välismaal.

(3) Surnuks tunnistamise kohtumääruse alusel teeb andmehõivekande perekonnaseisuasutuse ülesandeid täitev kohtu asukohajärgne maavalitsus ametiülesande korras.

§ 32. Surma registreerimine

(1) Surma registreerimisel kantakse rahvastikuregistrisse järgmised andmed:

- 1) surnu isikunimi ja isikukood;
- 2) surmakoht ja -aeg;
- 3) surnu leidmise koht, kui surmakoht ei ole teada;
- 4) matmiskoht;
- 5) surmast tingitud hooldusõiguse muudatused;
- 6) abielu lõppemine;
- 7) surma registreerimise avalduse esitaja isikunimi ja isikukood.

(2) Kui surnu isikuandmed ei ole kantud rahvastikuregistrisse, kantakse puuduvad andmed registrisse surnu isikut tõendava dokumendi, arstliku surmateatise või politseiasutuse tõendi alusel.

(3) Surmakoha ja -aja andmed registreeritakse arstliku surmateatise või isiku surnuks tunnistamise kohtumääruse alusel.

(4) Kui puuduvad andmed surmaaaja kohta, siis kantakse registrisse märge, et täpset surmaaega ei ole võimalik kindlaks teha, ning märgitakse surmaaeg võimaluse korral nädala, kuu või aasta täpsusega.

(5) Kui surnu matmiskoht on teada, siis kantakse matmiskohana registrisse kalmistu nimi ja asukoht avaldaja ütluste kohaselt.

(6) Surma-, matmis- ja leidmiskohana registreeritakse vastav maakond ja linn või vald.

(7) Tundmatu isiku surma registreerimisel kantakse registrisse andmed, mis on arstlikul surmateatisel. Tundmatuks jäänud isiku nime asemel märgitakse «tundmatu mees» või «tundmatu naine».

(8) Perekonnaseisuasutus registreerib surma kolme tööpäeva jooksul sellekohase avalduse saamisest arvates.

§ 33. Surma registreerimiseks esitatavad dokumendid

(1) Surma registreerimiseks esitab seitsme päeva jooksul isiku surmapäevast või surnud isiku leidmise päevast arvates perekonnaseisuasutusele avalduse surnu abikaasa, sugulane, hõimlane, tervishoiuteenust osutava asutuse juht, politseiametnik või muu isik, kellel on andmeid isiku surma kohta.

(2) Avalduses märgitakse lisaks muudele nõutavatele andmetele käesoleva seaduse § 32 lõikes 1 nimetatud andmed ning avaldusele lisatakse sama paragrahvi lõigetes 2 ja 3 nimetatud dokumendid.

(3) Kui surma registreerib tervishoiuteenust osutava asutuse juht, politseiametnik või juriidilise isiku või füüsilise isiku tehingujärgne esindaja, esitab ta surma registreerimise avalduses enda kohta vaid käesoleva seaduse § 9 lõike 5 punktides 1, 2 ja 6 sätestatud andmed, esindatava juriidilise isiku kohta registrikoodi ja asukoha.

§ 34. Surma registreerimisega kaasnevad kohustused

(1) Kui surma registreerimisel ilmneb, et surnule kuulus alaealise lapse ainuhooldusõigus või surnu oli piiratud teovõimega isiku eestkostja, teatab perekonnaseisuatmetnik surmast lapse või eestkostetava elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele või kohtule.

(2) Perekonnaseisuasutusele esitatud surnu isikut tõendava välisriigis väljaantud dokumendi edastab perekonnaseisuasutus Välisministeeriumile ühe kuu jooksul selle esitamisest arvates.

§ 35. Surmaandmete muutmine

(1) Surnuks tunnistatud isiku väljailumisel tühistab perekonnaseisuasutus rahvastikuregistrisse kantud surmaandmed surnuks tunnistamise määruse tühistamise kohtumääruse alusel ning muudab vajaduse korral ka muid perekonnaseisuandmeid. Kui surnuks tunnistatud isiku abielu

või talle kuulunud vanema hooldusõigus arvatakse seadusest tulenevalt taastunuks, teeb perekonnaseisuasutus nimetatud asjaolude kajastamiseks vajalikud kanded.

(2) Perekonnaseisuasutus tühistab surmaandmed ja muudab vajaduse korral muid perekonnaseisuandmeid ametiülesande korras, kui on tõendatud, et isik, kelle surm registreeriti, on elus, et registreeritud on vale isiku surm või et surm on muul põhjusel ilmselgelt alusetult registreeritud. Käesolevat lõiget ei kohaldata, kui surm on kohtu poolt tuvastatud või isik on kohtu poolt surnuks tunnistatud.

§ 36. Surmatõend

(1) Surma tõendamiseks väljastatakse kinnitatud väljavõte järgmistest rahvastikuregistri andmetest:

- 1) surnu isikunimi, isikukood ja sünniaeg;
- 2) surmaaeg ja surma registreerimise aeg.

(2) Taotluse korral lisatakse väljavõte muudest andmetest.

(3) Surmatõendit ei väljastata surnult sündinud lapse kohta. Surnult sündinud lapse surma tõendab arstlik surmateatis.

(4) Surmatõendi vormi [kehtestab regionaalminister määrusega](#) .

(5) Surmatõendi väljastamise eest tasutakse riigilõivu riigilõivuseaduses sätestatud määras.

3. jagu Abielu sõlmimine

1. jaotis Abielu sõlmimise ettevalmistamine

§ 37. Abiellumisavaldus

(1) Abiellumiseks esitavad abiellujad perekonnaseisuasutusele, kus soovitakse abielu sõlmida, või abielu sõlmimise kinnitamise õigust omavale vaimulikule isiklikult kirjaliku ühise abiellumisavalduse.

(2) Abiellumisavalduses väljendavad abiellujad soovi sõlmida omavahel abielu. Nad kinnitavad, et ei esine abielu sõlmimist takistavaid asjaolusid. Abielluja märgib abiellumisavalduses:

- 1) kas ta soovib säilitada senise perekonnanime või valida uue;
- 2) eelmise abielu lõppemise korral selle aluse;
- 3) abielu sõlmimise soovitava aja;
- 4) kas abiellujad soovivad, et nendevahelistele varalistele suhetele kohaldatakse perekonnaseadusest tulenevat varaühisuse, vara juurdekasvu tasaarvestuse või varalahususe regulatsiooni;
- 5) mitmendat abielu sõlmitakse;
- 6) abiellujate ühiste laste isikunimed ja isikukoodid;
- 7) andmed abielule eelnenud kooselu kohta;
- 8) abiellumise järel abiellujatega koos elavate laste arvu.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 5, 7 ja 8 nimetatud andmeid kogutakse statistilisel eesmärgil ning avaldajale teatatakse, et nende esitamine on vabatahtlik.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 4 nimetatud valiku tegemisel selgitab perekonnaseisuatmetnik abiellujatele varaühisuse, vara juurdekasvu tasaarvestuse ja varalahususe varasuhte õiguslikku olemust ning asjaolu, et kui abiellujad oma valikut ei avalda, loetakse nende poolt valituks varaühisuse regulatsioon.

(5) Abielluda soovijad võivad käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 4 nimetatud eelistust kuni abielu sõlmimiseni muuta, esitades isiklikult kirjaliku ühise avalduse eelistuse muutmiseks perekonnaseisuatmetnikule, kellele esitati abiellumisavaldus. Nimetatud muudatused on abiellumisavalduse lahutamatu osa. Õigusliku tähendusega on ajaliselt kõige hilisem varasuhte valik.

§ 38. Abielu sõlmimiseks esitatavad dokumendid

(1) Abiellumisavaldusele lisatakse järgmised dokumendid:

- 1) mõlema abielluja sündi tõendav dokument;

- 2) teise või järgmise abielu korral dokument selle kohta, et eelmine abielu on lõppenud või kehtetuks tunnistatud;
- 3) kohtumäärus alaealise abielluja teovõime laiendamise kohta;
- 4) abielu sõlmimise muu takistuse kõrvaldamist kinnitav dokument.

(2) Abielluja sündi tõendava dokumendi esitamist ei nõuta, kui abielluja tõendab, et tõendit pole võimalik saada või selle saamine on ülemäära raske.

(3) Kui Eestis soovib abielu sõlmida välismaalane, peab ta lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 ettenähtud dokumentide esitamisele tõendama, et tal on Eestis viibimiseks välismaalaste seaduses nimetatud seaduslik alus, ning esitama käesoleva seaduse §-s 39 sätestatud abieluvõimetõendi.

(4) Seaduslikul alusel Eestis viibimist ei pea tõendama Euroopa Liidu liikmesriigi kodanik ega isik, keda peetakse Euroopa Liidu kodaniku perekonnaliikmeks vastavalt Euroopa Liidu kodaniku seadusele.

§ 39. Välisriigi elaniku abieluvõimetõend

(1) Kui isiku abielu sõlmimise eelduste suhtes kohaldatakse välisriigi õigust, ei või ta Eestis abielu sõlmida enne, kui on esitanud asjaomase riigi pädeva asutuse tõendi selle kohta, et tema elukohariigi õiguse järgi ei ole abielu sõlmimiseks takistusi. Tõend kaotab kehtivuse, kui abielu ei sõlmita tõendi väljastamisest arvates kuue kuu jooksul. Kui tõendis on märgitud lühem kehtivusaeg, lähtutakse sellest. Tõend peab kehtima abielu sõlmimise ajal.

(2) Kohus, kelle tööpiirkonnas kavatakse abielu sõlmida, võib lubada abielu sõlmida ilma tõendita. Loa võib anda ainult kodakondsuseta isikule ja isikule, kelle elukohariigi asutus sellist tõendit ei anna. Mõjuval põhjusel võib loa anda ka muu riigi kodanikule. Luba kehtib kuus kuud.

§ 40. Eesti elaniku ja Eesti kodaniku abieluvõimetõend

(1) Kui Eesti elanik või Eesti kodanik soovib abielluda väljaspool Eestit, antakse talle tema taotlusel tõend abieluvõime kohta. Tõendi annab maavalitsus või Eesti konsulaarametnik piirkonnas, kus abielu sõlmitakse. Tõendile võib lisaks vormikohastele andmetele märkida ka muid andmeid, kui see on abielu sõlmimise riigi õiguse kohaselt vajalik.

(2) Abieluvõimetõendi väljaandmise avalduses märgitakse lisaks käesoleva seaduse § 9 lõikes 5 nimetatud andmetele, millisesse riiki tõend esitatakse ja selle isiku nimi, sugu ja isikukood või selle puudumisel sünniaeg, kellega avalduse esitaja abielluda soovib.

(3) Ametiasutus ei anna tõendit enne, kui on abielu sõlmimisel nõutavate dokumentide põhjal veendunud selles, et Eesti õiguse kohaselt ei ole abiellumiseks takistusi.

(4) Tõendile tuleb märkida Eesti õigusest tulenevad abielu sõlmimise eeldused.

(5) Abieluvõimetõend kehtib selle väljastamisest arvates kuus kuud.

(6) Kui abieluvõimetõendi väljaandmisest on keeldutud, võib tõendi taotleja pöörduda kaebusega halduskohtusse.

(7) Abieluvõimetõendi vormi ja sellele kantavad andmed [kehtestab regionaalminister määrusega](#).

(8) Abieluvõimetõendi väljastamise eest tasutakse riigilõivu riigilõivuseaduses sätestatud määras.

§ 41. Abielu sõlmimise tähtaeg

(1) Abiellumise kuupäev määratakse kokkuleppel abiellujatega. Abielu ei sõlmita varem kui ühe kuu ja hiljem kui kolme kuu möödumisel päevast, millal abiellujad on perekonnaseisuasutusele esitanud abiellumisavalduse.

(2) Perekonnaseisumetnik võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tähtaega mõjuvatel põhjustel lühendada või pikendada. Tähtaega võib pikendada kuni kuue kuuni abiellumisavalduse esitamisest arvates.

(3) Kui abielu sõlmimise takistust ei kõrvaldata, jäetakse abielu sõlmimata.

2. jaotis

Abielu sõlmimise kinnitamine ja abielukande tegemine

§ 42. Abielukanne

(1) Abielu sõlmimist perekonnaseaduse kohaselt kinnitanud perekonnaseisuametnik esitab abiellunutele vahetult pärast neilt jaatava vastuse saamist allkirjastamiseks eeltäidetud protokollid ning allkirjastab protokollid seejärel ka ise. Protokoll peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) mõlema abielluja isikunimi ja isikukood;
- 2) abielu sõlmimise kuupäev, kellaaeg ja koht;
- 3) abielu sõlmimist kinnitanud perekonnaseisuasutuse nimetus ja perekonnaseisuametniku isikunimi.

(2) Abielu sõlmimist perekonnaseaduse kohaselt kinnitanud perekonnaseisuametnik teeb rahvastikuregistrisse abielukande abielu sõlmimise päeval.

(3) Kui vastavalt abiellumisavaldusele on abikaasade valitud varasuhteks vara juurdekasvu tasaarvestus või varalahusus, esitab perekonnaseisuametnik abielu sõlmimise päeval kinnistusosakonnale, kelle tööpiirkonnas on abikaasa elukoht, digitaalallkirjastatud kandeavalduse abieluvararegistrisse kande tegemiseks. Kui kandeavaldust ei ole võimalik esitada abielu sõlmimise päeval, esitatakse see abiellumise päevale järgneval esimesel tööpäeval. Avaldusele lisatakse käesoleva seaduse § 37 lõikes 2 nimetatud abiellumisavalduse koopia.

[RT I 2010, 38, 231- jõust. 01.07.2010]

(4) Abielu registreerimisel kantakse rahvastikuregistrisse järgmised andmed:

- 1) mõlema abielluja isikunimi, isikukood ja elukoht;
- 2) abielu sõlmimisel valitud uus perekonnanimi;
- 3) abielu sõlmimise kuupäev, kellaaeg ja koht;
- 4) abielu sõlmimist kinnitanud perekonnaseisuasutuse nimetus;
- 5) alaealise abielluja teovõime laiendamine;
- 6) kui abielluja oli varem abielus, siis eelmise abielu lõppemise alus;
- 7) abiellumisest tingitud muudatused vanema hooldusõiguses.

(5) Abielu sõlmimise kohana registreeritakse vastav maakond ja linn või vald.

(6) Abielu sõlmimist kinnitav vaimulik koostab abielu sõlmimise päeval paberil abielukande, mis sisaldab käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud andmeid.

(7) Vaimulik edastab kolme tööpäeva jooksul pärast abielukande tegemist paberil abielukande ning käesoleva seaduse § 37 lõikes 2 nimetatud abiellumisavalduse koguduse asukohajärgsele maavalitsusele. Maavalitsus võtab abielukande andmed andmehõivega rahvastikuregistrisse üle hiljemalt abielukande saamisele järgneval tööpäeval. Kui vastavalt abiellumisavaldusele on abikaasade valitud varasuhteks vara juurdekasvu tasaarvestus või varalahusus, esitab maavalitsus samal päeval kinnistusosakonnale, kelle tööpiirkonnas on abikaasa elukoht, digitaalallkirjastatud kandeavalduse abieluvararegistrisse kande tegemiseks. Avaldusele lisatakse käesoleva seaduse § 37 lõikes 2 nimetatud abiellumisavalduse koopia. Andmehõivekandele lisatakse viide vaimuliku koostatud abielukandele.

[RT I 2010, 38, 231- jõust. 01.07.2010]

(8) Abielu sõlmimise avalduste, abielukannete ja abielutõendite plangid väljastab vaimulikule koguduse asukohajärgne maavalitsus, kes juhendab vaimulikke abielu sõlmimisega seotud dokumentide täitmise küsimustes.

(9) Abielukande tegemise eest tasutakse riigilõivu riigilõivuseaduses sätestatud määras.

§ 43. Abielutõend

(1) Abielu sõlmimise tõendamiseks väljastatakse kinnitatud väljavõtte järgmistest rahvastikuregistri andmetest:

- 1) mõlema abikaasa isikunimi, isikukood ja sünniaeg;
- 2) abielueelne perekonnanimi, kui isik valis abiellumisel uue perekonnanime;
- 3) abielu sõlmimist kinnitanud perekonnaseisuasutuse nimetus;
- 4) abielu sõlmimise koht ja kuupäev;
- 5) kande number.

(2) Abikaasade isikunimed esitatakse abielutõendil kande tegemise seisuga. Lahutatud abikaasa kohta antakse abielutõend vaid koos märkusega abielulahutuse kohta. Avaldaja soovil lisatakse väljavõtte nimedes tehtud muudatustest.

(3) Taotluse korral lisatakse väljavõtte muudest andmetest.

(4) Abielutõendi vormi [kehtestab regionaalminister määrusega](#) .

(5) Abielutõendi väljastamise eest tasutakse riigilõivu riigilõivuseaduses sätestatud määras.

4. jagu **Abielu lahutamine**

§ 44. Abielu lahutamise avaldus

(1) Abielu lahutamiseks esitavad abikaasad perekonnaseisuasutuses isiklikult ühise kirjaliku avalduse.

(2) Avalduses väljendavad abikaasad soovi lahutada abielu ning kinnitavad, et neil ei ole vaidlusi abielu lahutamisega seotud asjaolude üle. Lisaks eelnimetatule märgitakse avalduses:

- 1) lahutatava abielu sõlmimise aeg ja koht;
- 2) perekonnanimi pärast abielu lahutamist, kui abikaasa soovib taastada lahutatava abielu eel viimati kantud või esimese abielu eel viimati kantud perekonnanime;
- 3) mitmendat abielu lahutatakse;
- 4) ühiste laste arv.

(3) Abielu lahutamise avaldusele lisatakse abielu sõlmimist tõendav dokument.

(4) Kui abikaasa ei saa mõjuval põhjusel ühise avalduse esitamiseks isiklikult perekonnaseisuasutusse ilmuda, võib ta esitada notariaalselt tõestatud eraldi avalduse.

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 3 ja 4 nimetatud andmeid kogutakse statistilisel eesmärgil ning avaldajale teatakse, et nende esitamine on vabatahtlik.

§ 45. Abielu lahutamise tähtaeg

(1) Abielu ei lahutata varem kui ühe kuu ja hiljem kui kolme kuu möödumisel käesoleva seaduse §-s 44 nimetatud avalduse esitamisest.

(2) Avalduse vastuvõtmisel määrab perekonnaseisuaametnik kindlaks abielulahutuspäeva, mis tehakse teatavaks mõlemale abikaasale.

(3) Kui abikaasadel ei ole mõjuvatel põhjustel võimalik määratud päeval perekonnaseisuasutusse ilmuda, teatavad nad sellest perekonnaseisuasutusele, kes määrab abielulahutuseks uue tähtpäeva.

(4) Kui abikaasad ei ilmu määratud ajal perekonnaseisuasutusse abielu lahutama ega teata ilmutata jäämise põhjust, loetakse, et nad ei ole abielu lahutamise avaldust esitanud.

§ 46. Abielu lahutamine

(1) Perekonnaseisuaametnik lahutab abielu mõlema abikaasa kohalolekul perekonnaseaduses sätestatud tingimustel.

(2) Abielu lahutav perekonnaseisuaametnik esitab lahutajatele allkirjastamiseks lahutuskande eeltäidetud blanketi.

(3) Abielu lahutamise registreerib perekonnaseisuaametnik kohe rahvastikuregistris vastavalt käesoleva seaduse §-le 48.

§ 47. Abielu lahutamine abikaasa kohalolekuta

Abielu võib lahutada ühe abikaasa kohalolekuta, kui ta mõjuval põhjusel ei saa perekonnaseisuasutusse ilmuda ja esitatakse tema notariaalselt tõestatud või konsulaarametniku tõestatud nõusolek abielu lahutamiseks tema kohalolekuta.

§ 48. Abielulahutuse kanne

(1) Abielulahutuse registreerimisel kantakse rahvastikuregistrisse järgmised andmed:

- 1) mõlema abikaasa isikunimi, isikukood ja elukoht;
- 2) abielueelne perekonnanimi, kui abikaasa soovib taastada abielu eel viimati kantud perekonnanime või esimese abielu eel viimati kantud perekonnanime;
- 3) abielu lahutamise aeg ja koht;
- 4) abielu lahutanud asutuse nimetus.

(2) Abielulahutuse kande tegemise eest tasutakse riigilõivu riigilõivuseaduses sätestatud määras.

§ 49. Abielulahutuse tõend

(1) Abielu lahutamise tõendamiseks väljastatakse kinnitatud väljavõtte järgmistest rahvastikuregistri andmetest:

- 1) mõlema lahutatud abikaasa isikunimi, isikukood ja sünniaeg;
- 2) perekonnanimi pärast abielu lahutamist, kui lahutatud abikaasa taastas abielu eel viimati kantud perekonnanime või esimese abielu eel viimati kantud perekonnanime;
- 3) abielu lahutanud asutuse nimetus;
- 4) abielu lahutamise kuupäev;
- 5) kande number.

(2) Taotluse korral lisatakse väljavõtte muudest andmetest.

(3) Abielulahutuse tõendi vormi kehtestab [regionaalminister määrusega](#) .

(4) Abielulahutuse tõendi väljastamise eest tasutakse riigilõivu riigilõivuseaduses sätestatud määras.

4. peatükk ANDMEHÕIVE VÄLISRIIGI PEREKONNASEISUDOKUMENDI ALUSEL

§ 50. Eesti elaniku ja Eesti kodaniku perekonnaseisuandmete muutmine ja lisamine

(1) Kui Eesti elaniku või Eesti kodaniku perekonnaseisu muudatused on kinnitatud või tuvastatud välisriigis, kantakse muutunud või tekkinud perekonnaseisuandmed rahvastikuregistrisse juhul, kui muudatusi Eestis tunnustatakse. Andmed kantakse rahvastikuregistrisse andmehõivekandega välisriigi perekonnaseisudokumendilt ulatuses, milles Eestis vastavaid perekonnaseisuandmeid registreeritakse.

(2) Isik, kelle andmed on kantud rahvastikuregistrisse, on kohustatud esitama Eesti perekonnaseisuasutusele avalduse oma perekonnaseisu toimunud muudatuse registreerimiseks, kui see on aset leidnud välisriigis, ja esitama muudatuse rahvastikuregistrisse kandmiseks vajalikud dokumendid. Avaldusi võtavad vastu kõik maavalitsused.

(3) Andmehõivekandele lisatakse viide välisriigi perekonnaseisudokumendile vastavalt käesoleva seaduse § 6 lõikele 3.

(4) Andmehõive võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul teha ametiülesande korras.

(5) Välisriigis registreeritud perekonnaseisuandmetel põhinevad andmed tähistatakse Eesti perekonnaseisuasutuse kinnitatud või tuvastatud asjaoludest erinevalt ning väljavõtte tegemisel viidatakse, et kande aluseks olev perekonnasündmus on aset leidnud välisriigis.

§ 51. Muude isikute perekonnaseisuandmete muutmine ja lisamine

(1) Kui Eestis taotleb perekonnaseisutoimingute tegemist käesoleva seaduse §-s 50 nimetatata isik, peab ta andmehõivekande tegemiseks esitama enda kohta järgmistel juhtudel järgmised välisriigi perekonnaseisudokumendid:

- 1) välisriigi sünnitõendi juhul, kui taotleatakse oma lapse sünniandmete registreerimist, abielu sõlmimist või lahutamist;
- 2) välisriigi abielutõendi, kui abielus olev isik taotleb oma lapse sünniandmete registreerimist või abielu lahutamist Eesti perekonnaseisuasutuses;
- 3) välisriigi abielulahutuse tõendi, kui lahutatud isik taotleb oma lapse sünniandmete registreerimist või abielu sõlmimist Eesti perekonnaseisuasutuses.

(2) Kande ja väljavõtte tegemisele kohaldatakse käesoleva seaduse § 50 lõiget 5.

5. peatükk JÄRELEVALVE PEREKONNASEISUTOIMINGUTE TEGEMISE ÜLE

§ 52. Järelevalve perekonnaseisutoimingute tegemise üle

(1) Järelevalvet teostavad:

- 1) Siseministeerium maavalitsuse poolt perekonnaseisutoimingute tegemisel käesoleva seaduse ja teiste perekonnaseisutoimingutega seotud õigusaktide järgimise üle;
- 2) Siseministeerium ja vaimuliku koguduse asukohajärgne maavalitsus vaimuliku poolt abielu sõlmimisega seonduvate perekonnaseisutoimingute tegemisel käesoleva seaduse ja teiste perekonnaseisutoimingutega seotud õigusaktide järgimise üle.

(2) Kui Siseministeerium peab vajalikuks, et maavalitsus teostaks järelevalvet valla- või linnavalitsuse perekonnaseisutoimingute tegemise seaduslikkuse üle, pöördub ta järelevalve teostamise taotlusega maavalitsuse poole, kelle haldamisel see vald või linn on. Taotluse saanud maavalitsus on kohustatud järelevalve läbi viima.

(3) Kui Siseministeerium peab vajalikuks, et Justiitsministeerium teostaks järelevalvet notari perekonnaseisutoimingute tegemise seaduslikkuse üle, pöördub ta järelevalve teostamise taotlusega Justiitsministeeriumi poole.

(4) [Regionaalminister võib kehtestada](#) järelevalve teostamise täpse korra.

§ 53. Järelevalve teostaja õigused

Järelevalve teostamisel on seda teostaval ametnikul õigus:

- 1) saada järelevalve teostamiseks vajalikke andmeid, sealhulgas tutvuda dokumentidega ja pääseda ruumidesse, kus perekonnaseisutoiminguid tehakse või perekonnaseisutoimingutega seotud dokumente hoitakse;
- 2) teha perekonnaseisutoimingute tegemise nõuete rikkumise korral ettekirjutus rikkumise lõpetamiseks ja perekonnaseisutoimingu nõuetekohaseks tegemiseks.

6. peatükk SEADUSE RAKENDAMINE

§ 54. Andmehõivevigade parandamine

Käesoleva seaduse §-s 12 sätestatud korras parandatakse ka vigu, mis on tekkinud perekonnaseisuaktide andmete sisestamisel rahvastikuregistrisse. Kandes viidatakse muutmise põhjusele.

§ 55. Enne käesoleva seaduse jõustumist ametisse nimetatud perekonnaseisuametniku ülesandeid täitvad ametnikud ja vaimulikud

(1) Ametnikud, kes käesoleva seaduse jõustumise hetkeks on ametisse nimetatud ja kelle ametijuhendijärgseks teenistusülesandeks on perekonnaseisutoimingute tegemine, ning samuti vaimulikud, kes soovivad jätkata abielu sõlmimisega seotud perekonnaseisutoimingute tegemist, peavad enne käesoleva seaduse jõustumist sooritama käesoleva seaduse § 4 lõikes 3 nimetatud eksami.

(2) Käesoleva seaduse § 4 lõikes 3 nimetatud eksami sooritamise järel antakse ametnikule perekonnaseisuametnikuna tegutsemise õigus. Eksami mittesooritamisel kaotab ametnik õiguse teha perekonnaseisutoiminguid ja see võib olla aluseks tema teenistusest vabastamiseks avaliku teenistuse seaduse alusel.

(3) Eksami sooritanud vaimulik saab käesoleva seaduse § 17 lõikes 1 nimetatud õiguse viieks aastaks. Pärast viie aasta möödumist kohaldatakse § 17 lõikes 2 sätestatud. Eksami mittesooritanud vaimulik kaotab õiguse abielude sõlmimist kinnitada.

§ 56. Perekonnaseisudokumentide üleandmine avalikku arhiivi

Kirikuraamatud, sünni-, abielu- ja surmaregistrid, perekonnakirjad, perekonnaseisuaktid ning perekonnaseisukannete väljatrükid antakse üle avalikku arhiivi 110 aastat pärast nende koostamist.

§ 57. [Käesolevast tekstist välja jäetud]

§ 58. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2010. aasta 1. juulil.

(2) Käesoleva seaduse § 3 lõiked 3 ja 4, § 4 lõiked 3 ja 5 ning § 57 jõustuvad üldises korras.
[RT I 2010, 20, 103- jõust. 18.05.2010]

(3) Käesoleva seaduse § 4 lõikes 4 nimetatud määrus jõustub määrukses sätestatud ajal.

(4) Alates 2010. aasta 1. juunist esitatakse perekonnaseisuasutusele abiellumiseks käesoleva seaduse §-s 37 sätestatud nõuetele vastav abiellumisavaldus ja lahutamiseks käesoleva seaduse §-s 44 sätestatud nõuetele vastav abielu lahutamise avaldus.
[RT I 2010, 20, 103- jõust. 18.05.2010]